

Warszawa, 26 lutego 2024 r.

Polskie przedsiębiorstwa mogą odegrać kluczową rolę w odbudowie ukraińskiej sieci elektroenergetycznej

Rozwój sieci elektroenergetycznych będzie kluczowym elementem ukraińskiej transformacji energetycznej i ważnym aspektem odbudowy Ukrainy. W latach 2016-2023 wartość ukraińskiego rynku przetargów związanego z sieciami elektroenergetycznymi wzrosła ponad trzykrotnie, co było efektem nie tylko dynamicznego rozwoju gospodarczego, lecz także rosyjskiej inwazji w 2022 r. Zniszczenia wojenne doprowadziły do nawet dwukrotnego wzrostu rocznych wydatków na roboty budowlane w sektorze sieci elektroenergetycznych w Ukrainie. Jednocześnie w wyniku inwazji zmalał znacząco poziom konkurencji w tym sektorze. W latach 2022-2024, liczba uczestników przetargów obniżyła się o 62%, a konkurencyjność w dziedzinie zamówień na sprzęt techniczny była znacznie mniejsza niż w UE. Ukraiński rynek odbudowy sieci jest szansą dla polskich firm, które samodzielnie lub w konsorcjach z ukraińskimi partnerami mogą odbudowywać energetyczną infrastrukturę Ukrainy poprzez eksport sprzętu technicznego i realizację projektów budowlanych na miejscu, wykorzystując swoje przewagi konkurencyjne. To główne wnioski raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Perspektywy rozwoju polskich przedsiębiorstw podczas odbudowy systemu elektroenergetycznego Ukrainy”.

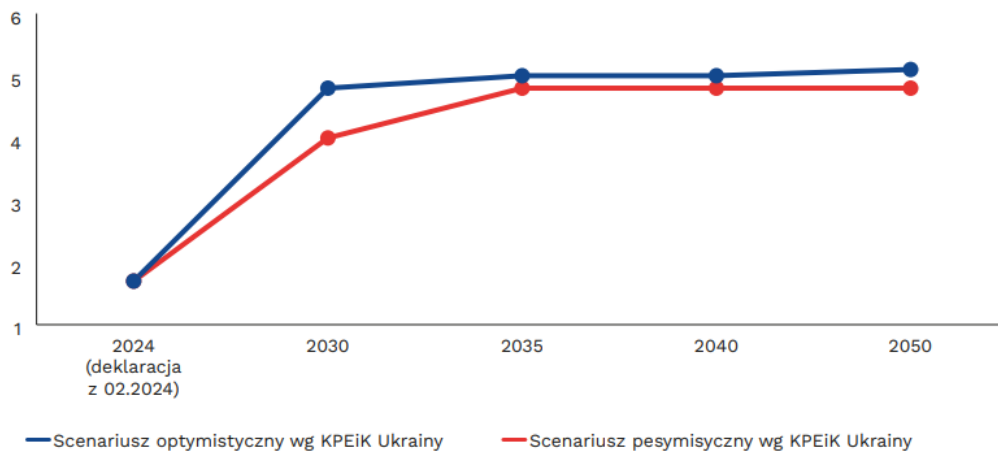
Miliardowe koszty zniszczeń ukraińskiej infrastruktury elektroenergetycznej

Wartość zniszczeń ukraińskich sieci przesyłowych i dystrybucyjnych spowodowanych przez rosyjską inwazję to ponad 2,6 mld USD. W sektorze wytwarzania i przesyłu energii, starty były szacowane w 2024 r. na 7,4 mld USD. Jest to gigantyczne wyzwanie dla całego sektora energetycznego. Dodatkowo, już przed inwazją znaczna część infrastruktury przesyłowo-dystrybucyjnej Ukrainy wymaga poważnej modernizacji. – prawie 70 proc. linii przesyłowych 110-800 kV na Ukrainie ma ponad 40 lat i nie spełnia standardów wyznaczonych przez Komisję Europejską w związku z planowaną przez Ukrainę akcesją do Unii Europejskiej. Rozbudowa sieci będzie napędzana zatem nie tylko odbudową zniszczeń wojennych, ale coraz głębszą integracją Ukrainy z rynkiem energii UE.

Według ukraińskiego Planu Rozwoju Systemu Przesyłowego na lata 2023-2032, Ukraina planuje inwestować w modernizację i rozbudowę sieci nawet 200 mln EUR rocznie. W tym okresie, nawet trzykrotnie mają się zwiększyć możliwości importu i eksportu energii elektrycznej. Ukraina w znacznie większym niż przed inwazją stopniu polega na imporcie

energii z państw UE. Średni miesięczny wolumen importu energii Ukrainy od stycznia do października 2024 wzrósł o 78 proc. Najważniejszym kierunkiem przesyłu energii elektrycznej stała się Słowacja, skąd w latach 2022-2024 pochodziło 35 proc. importowanej do Ukrainy energii.

Wykres 5. Planowane maksymalne techniczne możliwości przesyłu energii elektrycznej (import, eksport) do Ukrainy w latach 2024-2050 (w GW)

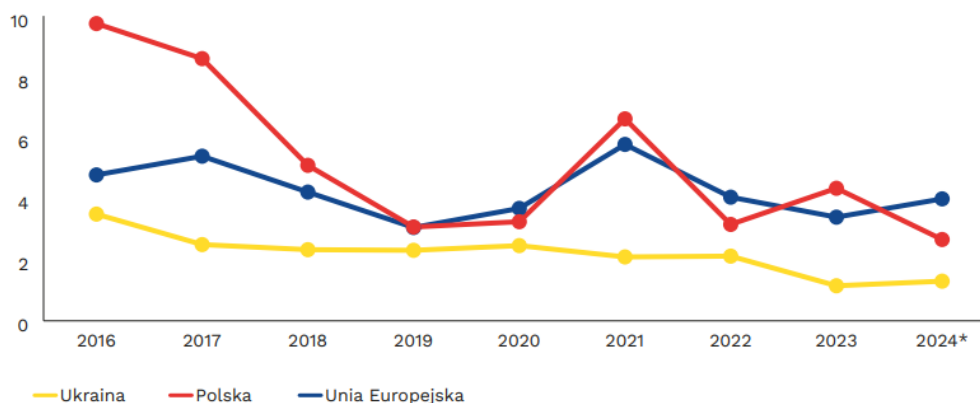

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie Krajowego Planu na Rzecz Energii i Klimatu Ukrainy 2025-2030.

Rola polskich przedsiębiorstw w procesie modernizacji i rozbudowy ukraińskich sieci

Wartość ukraińskiego rynku sieci elektroenergetycznych wzrosła w latach 2016-2023 nawet trzykrotnie. Zniszczenia ukraińskich sieci energetycznych w znaczny sposób przyczyniły się do wzrostu wartości zamówień publicznych w tym sektorze. W latach 2016-2023 ich łączna wartość wzrosła z 93,9 do 299,1 mln EUR rocznie. Dodatkowym czynnikiem był zanotowany w tym samym okresie znaczący wzrost wartości PKB Ukrainy (ze 101,2 mld EUR do 164 mld EUR).

Wykres 10. Średnia liczba uczestników przetargów na roboty budowlane o wartości powyżej 1 mln EUR dla operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w latach 2016-2024

Uwaga: dane do 07.2024 r.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych ted.europa.eu i prozorro.gov.ua.

„Rosyjska inwazja na Ukrainę zwiększyła udział inwestycji dotyczących sieci elektroenergetycznych, ze szczególnym naciskiem na roboty budowlane, które stanowiły 62 proc. wszystkich zamówień i odpowiadały za 86 proc. ich wartości w latach 2016-2024. Jednocześnie aż 43 proc. zamówień z tego obszaru w latach 2022-2023 realizowała tylko jedna spółka. Należy dążyć do podniesienia transparentności ukraińskich postępowań. Obserwowana obecnie dynamika inwestycji na ukraińskim rynku sieci może być jednak już teraz szansą dla polskich przedsiębiorstw, które chciałyby otworzyć się na ten rynek w obszarze sektora energii” – mówi Marianna Sobkiewicz, starsza analityczka zespołu klimatu i energii w Polskim Instytucie Ekonomicznym.

Polskie przedsiębiorstwa mają przewagi konkurencyjne, które mogą im pozwolić rozwijać się na rynku ukraińskim. Przeanalizowane przez Polski Instytut Ekonomiczny ukraińskie przedsiębiorstwa realizujące usługi dla sektora OSD (operatorzy systemu dystrybucyjnego) i OSP (operatorzy systemu przesyłowego) wykazują średnio o 35 proc. wyższą rentowność sprzedaży od przedsiębiorstw polskich. Najlepsze ukraińskie firmy w segmentach sprzętu technicznego i usług technicznych mogą być więc dobrymi partnerami dla podmiotów z Polski. Polskie przedsiębiorstwa mają natomiast przewagę w zakresie rentowności sprzedaży w sektorze robót budowlanych i usług technicznych, która w Polsce była w 2022 r. ponad 6-krotnie wyższa niż w Ukrainie. Polskie firmy realizujące roboty budowlane dla OSP i OSD wykazują też ponad 3-krotnie wyższą rentowność kapitału własnego od swoich ukraińskich odpowiedników. Bardzo istotną przewagą polskich przedsiębiorstw branży sieci jest też większa płynność finansowa i niższe zadłużenie. Co trzecie analizowane przez PIE ukraińskie przedsiębiorstwo było zagrożone utratą płynności finansowej, podczas gdy w Polsce jest to 45 proc. firm – dwa

razy więcej niż ukraińskich osiągnęło wysoką płynność (wskaźnik płynności bieżącej powyżej 1,5).

„Wzrost znaczenia sektora sieci elektroenergetycznych w Polsce i Ukrainie to szansa na budowanie polskich polityk wspierających wysoki poziom local content w tej strategicznej branży. Odbudowa Ukrainy i transformacja energetyczna regionu to szansa na rozwinięcie najbardziej perspektywicznych gałęzi polskiego sprzętu technicznego i robót budowlanych dla sieci elektroenergetycznych. O konkurencyjności firm z Polski i ich dobrej pozycji jako partnerów handlowych dla firm ukraińskich świadczy m.in. wyższy poziom rentowności kapitału własnego, lepsza płynność i niższy poziom zadłużenia. Jednocześnie barierami są asymetria informacji i ryzyko inwestycyjne. W raporcie wskazujemy szereg rekomendacji – publiczne systemy wymiany informacji, systemy wsparcia takie jak preferencyjne warunki kredytów i gwarancje bankowe oraz działania na rzecz transparentności rynku. Tę szansę dla polskiej branży po prostu warto wykorzystać.” – podkreśla dr Kamil Lipiński, kierownik zespołu klimatu i energii PIE.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, gospodarka światowa, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa, zrównoważony rozwój i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl